

De eerste en de laatste Adam

‘Toen formeerde de Here God de mens van stof uit de aardbodem en blies de levensadem in zijn neus; also werd de mens tot een levend wezen’.

Genesis 2:7

Het formeren van de mens

De letterlijke vertaling van Genesis 2:7 luidt als volgt: ‘En de Here God vormde de mens, stof van de aardbodem, en blies in zijn neus levensadem, en de mens werd tot een levend wezen’. De woorden ‘mens’ (*adam*) en ‘aardbodem’ (*adama*) zijn verwant, beide betekenen ‘rood’. De mens keert uiteindelijk terug tot de grond waaruit hij genomen is (Gen. 3:19). Deze woordspeling dient ertoe om de relatie van de mens met het (akker)land te benadrukken. De bloedrode grond ontving ook het bloed (*dam*) van de vermoorde Abel (Gen. 4:10). Het woordje ‘uit’ of ‘van’ ontbreekt. God maakte de mens, ‘stof van de aardbodem’, d.i. materiaal uit de aarde. Hij is stoffelijk, aards (in het Engels: *‘the man of dust’*, 1 Kor. 15:48).

Het werkwoord *formeren*, *vormen* wordt gebruikt voor het werk van een pottenbakker (Jer. 18:2), en voor dat van een beeldhouwer (Jes. 44:9-12); het geeft het vormen van een kunstwerk aan. God maakte de mens als ‘kunstwerk’ uit reeds aanwezig materiaal, en vervolgens blies Hij de levensadem in het gevormde lichaam, waarmee de hoge positie van de mens wordt aangegeven (hij is méér dan materie!). Specifieke woorden voor ‘leem’ ontbreken echter in Genesis 2. Alleen in Leviticus 14 wordt het woord ‘stof’ drie keer met ‘leem’ vertaald, in andere passages in Genesis en Exodus zes keer met ‘aarde’. ‘Stof’ betekent materiaal in zijn kleinste delen, soms fijngemalen of verbrand materiaal, of ‘puin’ (Deut. 9:21; 2 Kon. 23:12; Neh. 4:10). Het gaat om bouwstenen uit de aardbodem, uit de natuur. Het ‘stof der aarde’ wordt later een staande uitdrukking die aangeeft hoe *talrijk* het nageslacht van de aartsvaders zou zijn. Bij de derde plaag werd alle stof der aarde tot muggen in het gehele land Egypte (Ex. 8:16-19).

Het begrip ‘stof’ kunnen wij dus ruim nemen in de zin van dat wat in en op de aardbodem aanwezig is. Zelfs in het Vrederijk wordt de vloek over de slang niet opgeheven: ‘(...) en de slang zal *stof* tot spijze hebben’ (Jes. 65:25). Ook de mens is geformeerd uit ‘stof’ en keert daarheen weer (Gen. 3:19). Er is geen element van het menselijk lichaam dat niet voorkomt in de

natuur. Het formeren van de mens van stof uit de aardbodem, en van de dieren van het veld en de vogels uit de aardbodem (Gen. 2:7,19), wijst op de *persoonlijke betrokkenheid* van de Schepper hierbij (met name bij de mens, die de kroon van de schepping is). God gebruikte hiervoor geen machtswoord, hoewel dat natuurlijk ook had gekund, maar Hij heeft hem liefdevol gevormd. Hetzelfde zien wij bij het bouwen van de rib, die Hij uit de mens genomen had, tot een vrouw.

Adam is een voorbeeld van Hem die zou komen

Als men het formeren van de eerste Adam in twijfel trekt en toegeeft aan het evolutiegeloof, is men slechts een stap verwijderd van de ergste vorm van bijbelkritiek. Dan behoorde de mens en zijn voorgangers tot een familie van mensachtigen en is er dus geen éérste Adam geweest. En als de éérste mens, Adam, niet heeft bestaan, zou er dan wel een *laátste* Adam op het toneel zijn verschenen? Dan kan men de beide familiehoofden ook niet letterlijk tegenover elkaar plaatsen, met de respectieve gevolgen van hun handelen, zoals Paulus dat doet in Romeinen 5 en 1 Korintiërs 15. Dan kan men zelfs de opstanding *figuurlijk* nemen, zoals sommige dwaalleraars in de begintijd van het christendom reeds deden (vgl. 2 Tim. 2:16-18). Zoals echter door de eerste mens de zonde en de dood hun intrede hebben gedaan in de wereld, zijn ze ook door de tweede Mens (de laatste Adam, de Mens uit de hemel) tenietgedaan.

Het formeren van de mens van stof uit de aardbodem moet daarom als concreet-letterlijke daad van God worden aangemerkt, evenals het blazen van de levensadem in de neus van de mens. In Johannes 20 hebben we van dit laatste de nieuwtestamentische tegenhanger: de Heer blaast het nieuwe leven in Zijn discipelen. Ook hier ging het om een concrete daad, die een nog diepere symboliek had dan het gebeuren in Genesis 2:7. Kortom, de term ‘formeren’ is *niet* als metafoor bedoeld en mag ook niet zo worden opgevat

(anders zou Adam ook uit een aap kunnen zijn 'geformeerd'!).

Gods Woord is feitelijk betrouwbaar, óók daar waar het uitspraken doet over de natuur, de geschiedenis e.d. Genesis 1 tot 3 geven het bericht over de schepping en de zondeval. Deze hoofdstukken zijn het verslag van een historisch gebeuren, een getrouwe weergave van de feiten, voor zover God het nodig oordeelde die aan ons bekend te maken. Er zijn maar twee mogelijkheden: God schiep de mens naar Zijn beeld en de overige

levende wezens elk 'naar zijn aard', óf de evolutietheorie is juist. Dan is de mens niet door God geformeerd 'uit het stof', maar 'uit een dier' ontstaan. Dan heeft de éérste Adam niet echt bestaan, en was hij het product van de verbeelding van de verteller. Dan blijft er uiteindelijk alleen ook een Christus over die slechts in de verkondiging, maar niet in werkelijkheid bestaat. Dat Genesis 1 tot 3 ook op vele punten een morele en geestelijke boodschap bevatten, is volkomen juist, maar dit mag niet worden losgemaakt van de historische werkelijkheid.

Oude Sporen 2012

